

Казуси - 2023/2024 г.

Информирано съгласие. Медицинска тайна

ас. д-р Костадин Костадинов

Информирано съгласие

“Родителите ги няма”

При игра в двора на училище 10-годишно момче минава през счупен стъклен прозорец, в резултат на което си разкъсва лъчевата артерия. Учителката му го води в спешното отделение. Момчето се нуждае от кръвопреливане и операция за зашиване на артерията.

- Необходимо ли е Информирано съгласие в случая?
- Ще потърсите ли родителите за информирано съгласие по телефона?
- Възможно ли е да помолите учителката да подпише информираното съгласие?

“Консултация на деца”

16-годишно момиче идва при вас, за профилактичен преглед. Пациентката не е придружена от родители. Преди прегледа, момичето иска от вас информация за видовете контрацепция.

- Можете ли да направите прегледа?
- Можете ли да консултирате пациентката за видовете контрацепция?

“Срещу интересите на детето”

10-годишно момче е настанено в детско отделение с оплаквания от главоболие, повръщане и висока температура. След прегледа и назначените рутинни медицински изследвания лекуващият лекар съобщава на майката на детето, че е необходимо извършването на лумбална пункция. Това изследване ще позволи на лекарите да разберат диагнозата на детето и да го лекуват правилно. Лекарят обяснява процедурата

без медицински термини - всеки етап от изследването, потенциалните рискове и ползи. Въпреки това, майката категорично отказва процедурата. Тя обвинява лекарите, че искат да навредят на детето и, настоява детето да бъде изписано от болницата и да продължат да се лекуват вкъщи с методи от алтернативната медицина.

- Какво трябва да направите в случая?
- Можете ли да извършите процедурата, без вземане на информирано съгласие?
- Трябва ли да “намесите” трета страна в случая?

“Моля Ви, не казвайте”

Обсъждате състоянието на възрастна жена със семейството и. Въпреки че е болната е адекватна и ориентирана, пациентката е много “емоционална” и “крехка”. Очакват резултатите от биопсията на дебело черво, като мислите, че се касае за карцином, който вече е метастазирал. Членовете на семейството настояват да информирате първо тях за резултатите от биопсията. Те са много грижовни и постоянно бдят над състоянието на болната. Те не искат да я депресират допълнително и тъй като няма да има надежда за лечение, те не виждат причина да съсипят остатъчния ѝ живот с тази информация.

- Можете ли да откажете информация на пациентката?
- Можете ли да информирате първо семейството на пациентката?

“Оставете ме без лекари”

68-годишен мъж прави опит за самоубийство, като нарочно катастрофира с колата си в уличен стълб. Открит е с множество травми и кръвоизливи. В спешното отделение отказва да даде съгласието си за операция, необходима за спирането на кървенето. Той заявява, че иска да умре. Дори желае да подпише информирано несъгласие.

- Трябва да ли да уважите желанието на пациента?
- Смятате ли пациента за компетентен за взимане на решения?
- Какво следва да направите в тази ситуация?

“Решения под упойка”

40-годишен пациент постъпва в хирургично отделение по повод операция за премахване на полипи в носната кухина. След подписано информирано съгласие за процедурата, пациентът е поставен под анестезия и операцията е започната. По време на процедурата, хирургите установяват съмнителна лезия в областта на една от носните конхи. След взето малко парче за експертно хистологично изследване лекарите установяват, че пациента има и ранна форма на рак. Заболяването е

диагностицирано в ранен етап - премахването на носната конха ще е достатъчно за излекуване на състоянието.

- дали пациентът трябва да се събуди след операцията за премахване на полипите, да му да обясни какво се е случило и да се поиска информирано съгласие за премахване на носната конха?
- дали е морално, да не се рискува с нова упойка и да се премахне конхата в рамките на същата операция, веднага след премахването на полипите, без ново информирано съгласие?
- Бихте ли попитали роднините и след това да се пристъпи към премахването на конхата?

“Кой да реши?”

45 годишен мъж е настанен в интензивно отделение в кома след катастрофа. Пациентът има сериозна травма в областта на бедрото. Необходимо е да се реши дали да се направи ампутация, която ще спаси живота на пациента, но ще го превърне в инвалид или да се направи сложна операция за реконструкция на бедрената кост, която е свързана с по-висок риск, но има възможност да запази долния крайник. Коментирате случая с близките на пациента. Родителите му желаят да направите ампутацията, докато съпругата му иска да направите всичко възможно да спасите крака, дори и за сметка на по-високия риск. Съпругата твърди, че познава пациента по-добре от родителите му.

- Кое решение трябва да възприемете?
- Какво следва да направите?

“Почти пълнолетен”

М. е пациент на 17г. При преглед при уролог се установява наличие на фимоза. Пациентът желае да извършите циркумцизия (обрязване), но без знанието на родителите му понеже се срамува и не желае да разкрива състоянието си. Процедурата е сравнително лесна и дори няма нужда от обща упойка.

- Можете ли да изпълните желанието на пациента и да извършите процедурата, без знанието на родителите?

“Непълнолетна съпруга”

Р. е момиче от ромски произход на 17 години. Преди 6 месеца е сключила граждански брак с Иван и се е преместила в гр. Пловдив. Преди няколко дни пациентката е установила бучка в областта на лявата гърда. Посещава Ви с желание

да извършване на преглед и премахване на формацията. Съобщава, че откогато се е преместила със съпруга си не поддържа връзка с родителите си. Последно е разбрала, че сега те са в чужбина по работа.

- Какво трябва да направите в този случай?
- Можете ли да извършите процедурата само със съгласието на пациентката ?
- Трябва ли да искате информирано съгласие от съпруга и?

“Срещу волята на родителите”

И. - пациент на 10 години е приет в хематологично отделение по повод тежка анемия. Състоянието му е тежко и пациентът се нуждае от хемотрансфузия. Родителите му са част от “свидетелите на Йехова” и категорично отказват преливането - тази процедура е срещу техните вярвания. Те искат да подпишат информирано несъгласие, като заявяват, че преливането на кръв, за тях е по-лошо дори от смъртта на сина им.

“Услужливата сестра”

Медицинска сестра в отделението за хирургия, където сте лекар, подготвя пациент за оперативно лечение. По време на подготовката, главният хирург на отделението се обажда на сестрата на телефона с молба да вземе писмено информирано съгласие от пациента за предстоящата операция, тъй като той е зает с други пациенти. Сестрата отива при пациента и му подава формуляра за информирано съгласие. Пациентът подписва формуляра, но не чете текста. След процедурата, пациента развива инфекция на оперативната рана - усложнение, описано във формуляра, но за което пациентът не е бил информиран от лекуващия го лекар. Той подава жалба срещу Вас, твърдейки, че не е бил информиран за рисковете от операцията.

- Смятате ли жалбата за основателна?
- Правилно ли е сестрата да взема информираното съгласие?
- Какво е било правилното поведение на сестрата в случая?

“Ветеранът”

Един от пациентите ви, г-н Т., 84-годишен ветеран от българската армия, без живи роднини, който не може да се грижи за себе си поради физическа слабост и лек когнитивен упадък, развива гангрена на крака си, поради лошо кръвообращение. Заболяването е напреднало и се налага ампутация, в противен случаи гангрената ще се разпространи, което ще доведе до смъртта на пациента. Г-н Т. отказва процедурата с думите: *“Кракът ми сам ще се оправи. В армията съм виждал много по-лоши неща!”*

- Коментирайте случая. Какво трябва да направите в тази ситуация? Можете ли да извършите процедурата срещу волята на пациента?

“Режи смело !”

Г-жа Х., 60-годишна пациентка с рак на гърдата в ранен стадий, идва при Вас за второ мнение относно възможното оперативно лечение. Преди около седмица пациентката била консултирана от друг лекар, който е препоръчал операция с която да се премахне тумора, но да се запази гърдата. Разглеждайки случая, вашето мнение е същото. Въпреки това пациентката не изглежда убедена. Тя желае операция с пълно премахване на гърдата, тъй като една от нейните приятелки е имала рецидив след такава “съхраняваща” операция.

- Коментирайте случая. Какво трябва да направите в тази ситуация? Можете ли да извършите процедурата, която пациентът желае, въпреки че я смятате за радикална?

Медицинска тайна

“Няма да кажа”

Вие сте общопрактикуващ лекар на 45-годишен пациент, който желае да си направи тест за СПИН след като е ползвал услугите на “компаньонка”. Тестът е положителен, но пациентът заявява, че не няма да уведоми съпругата си и ще продължи да има сексуални контакти с нея, защото обикновено ползват презерватив. Пациентът също така Ви забранява да разкриете тази информация пред съпругата му.

- Как бихте постъпили в тази ситуации?
- Ако съпругата на пациента е също Наша пациентка, това би ли променило ситуацията?

“Загадъчните травми”

Преглеждате жена на 35 години с оплаквания от болка в областта на тазобедрената става след падане по стълбите. Вие познавате пациентката добре, тъй като сте я преглеждали 4 пъти тази година, всеки път с травми в различни части на тялото. На предходния преглед пациентката е била със синини в областта на лицето. Съмнявате се, че е възможно жената да е обект на домашно насилие, но тя отказва за говори за това.

- Какво трябва да направите в тази ситуация?

“Рискът в автобуса”

36 годишен шофьор на автобус в гр. Пловдив е диагностициран с активна форма на туберкулоза. Започват лечение в болница, но няколко дни след като е изписан пациентът остава с позитивно бацилоотделяне. Въпреки препоръките Ви, да продължи терапия в дома в изолация, пациентът се връща на работа, без да съобщава на работодателя си за диагнозата и състоянието му.

- Какво следва да се направи в тази ситуация?
- Може ли пациентът да се хоспитализира против волята му?
- Можете ли да разкриете медицинската информация пред трети страни (РЗИ)?

“Генетичното изследване”

Наскоро ваш пациент е диагностициран с фамилна аденоматозна полипоза (FAP). Това заболяване е хронично, прогресивно и често има злокачествено протичане. Характеризира се с множество полипи, които в 98% от случаите се превръщат в рак. Пациентът е баща на 3 деца, а вие знаете, че съществува генетично изследване, което може да установи дали наследниците му също ще бъдат засегнати. Тестът е много точен, но за го направите, трябва да уведомите бившата съпруга на пациента, която след развода им, има пълно попечителство. Пациентът отказва да разкривате информация за заболяването му и заплашва, че ако го сторите ще подаде жалба срещу вас.

- Как е правилно да реагирате в тази ситуация?

“Служебна или лекарска тайна ?”

Докато пишете документи на бюрото си в отделението, друг служител на болницата иска информация за ваш новоприет пациент. Вие лекувате болния от белодробна тромбоемболия, вторична вследствие на онкологично заболяване. Лицето, което иска информацията, заявява, че е близък приятел на вашия пациент и се интересува за състоянието му с цел да му помогне.

- Как е правилно да реагирате в тази ситуация?

“На вечеря”

По време на вечеря в дома си, акушерка М.Р. разказва на съпруга си за пациентките, преминали на преглед през деня, като идентифицира някои от тях.

- Каква степен на нарушение на медицинската тайна е това разкритие?
- Как бихте коментирали поведението на акушерката в случая?

“Информация по невнимание”

Вие сте лекар в акушеро-гинекологична клиника. Съпругът на една от вашите пациентки, лежаща поради заплашващ аборт, пита за състоянието ѝ. Вие му обяснявате, че бременността е усложнена и е проблематично задържането на плода, като посочвате за евентуална причина извършения аборт по желание преди една година. Оказва се, че съпругът не знае този факт.

- Как бихте коментирали поведението на лекаря в тази ситуация?

“Шофьорът без книжка”

Г-жа К. е на 29 години и страда от епилепсия. Шофьорската ѝ книжка е отнета, когато за първи път е била диагностицирана, а от тогава продължава да получава пристъпи на всеки три до четири месеца, въпреки лечението. Г-жа К. споменава, мимоходом пред лекаря си, че понякога шофира на къси разстояния, за да си купи хранителни продукти, понеже в селото което живее магазина бил затворен. Когато лекарят я пита дали все още има епилептични пристъпи, тя казва, че това и се случва много рядко.

- Коментирайте случая. Трябва ли да информирате полицията или други органи за признанието от страна на пациента.

“Тайната след смъртта”

Една от вашите пациентки наскоро е починала от рак на яйчниците, диагностициран в последен стадии. Месеци преди диагнозата да бъде установена, болната два пъти се е явявала в спешното отделение на болницата с неясни симптоми, но е била изпращана за домашно лечение. След смъртта, близките на покойната обвиняват болницата в некомпетентност и изпращат писмо до управителя с искане за копие от пълната ѝ медицинска документация. Вие сте помолени да отговорите на писмото, понеже сте били лекуващият лекар.

- Коментирайте случая. Запазва ли се медицинската тайна след смъртта на пациента? Какво трябва да направите в тази ситуация?